

**GİRİŞİMSEL DÜŞÜNCEYİ ANLAMAK:
DÜŞÜNME TARZI VE RİSK TERCİHİNİN
GİRİŞİMSEL ÖZYETKİNLİK VE
GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLE İLİŞKİSİ ***

**UNDERSTANDING ENTREPRENEURIAL COGNITION:
THE RELATION OF THINKING STYLE AND RISK
PREFERENCE TO ENTREPRENEURIAL SELF-
EFFICACY AND ENTREPRENEURIAL INTENTION**

Yrd.Doç.Dr. Canan Nur KARABEY*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, girişimciliği destekleyen zihinsel süreçleri daha iyi anlamak için düşünme tarzının (bilişsel-kognitif tarz) ve risk tercihinin girişimsel öz yetkinlik ve girişimcilik niyeti ile ilişkisini incelemektir. Araştırma hipotezlerinin test edilmesi için ülkemizdeki bir üniversitenin İİBF. İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 208 öğrenciden veri toplanmıştır. Elde edilen bulgular, sezgisel düşünenlerin girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlik düzeyinin analitik düşünenlerden farklı olmadığını göstermiştir. Risk tercihi yüksek bireylerle düşük bireyler arasında da girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlik açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sonuçlar doğrultusunda düşünme tarzı ve risk tercihinin girişimciliğin ortaya çıkışındaki etkisi tartışılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relation of thinking (cognitive) style and risk preference to entrepreneurial self-efficacy and intention. To test research hypotheses, data were gathered from 208 students at the Economics Program of Faculty of Economics and Administrative Sciences in a university in Turkey. The findings demonstrated that intuitive individuals' entrepreneurial intention and self-efficacy is not different from analytical individuals'. No significant difference was found between high risk and individuals preferring low risk in terms of entrepreneurial intention and entrepreneurial self-efficacy. Drawing from the results, the impact of thinking style and risk preference on the emergence of entrepreneurship is discussed.

Anahtar Kelimeler: Analitik ve sezgisel düşünce, risk tercihi, girişimsel öz yetkinlik, girişimcilik niyeti

Key Words: Analytical and intuitive thinking, risk preference, entrepreneurial self-efficacy, entrepreneurial intention

* Bu makalenin genişletilmiş özeti 11. Ulusal İşletmecilik Kongresi'nde sunulmuştur.

* Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü.

1. GİRİŞ

Bireylerin çevrelerindeki potansiyel fırsatları tanımlamak ve bu fırsatlardan yararlanmak amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetler dizisini ifade eden girişimcilik olgusu günümüzün ekonomik sistemlerinde hayati bir rol oynamakta olup ekonomik gelişmenin temel itici gücü haline gelmiştir. Bu öneminden ötürü pek çok araştırmacı niçin bazı kişiler fırsatlardan yararlanırken diğerlerinin bunu yapamadığını araştırmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen ilk çalışmalarda kişilik özellikleri ve demografik faktörlerin girişimcilik sürecindeki rolünün vurgulandığı gözlenmektedir. Ancak son dönemlerde bu bakış açısı ile yürütülen çalışmaların bulgularının güvenilirlikten uzak ve tutarsız oldukları gerekçesiyle eleştirildiği görülmektedir (örneğin Gartner, 1989:57; Mitchell vd.,2002:95). Girişimciliğin temel dinamiklerini açıklamaya ve girişimci bireyleri girişimci olmayanlardan ayırt etmeye yarayan nitelik ve davranışları belirlemeye çalışan araştırmalarda (örneğin Baron, 1998; Mitchell vd., 2002; Krueger, 2003) davranışsal ve bilişsel (kognitif) faktörlere giderek daha fazla vurgu yapılmaktadır. Biliş (cognition) bireylerin bilgiyi elde etme, işleme, değerlendirme, yorumlama ve kullanma şeklini yansıtan şemsiye bir kavram olup, içerisinde çok sayıda alt kavramı barındırır. Girişimciliğe bilişsel bakış açısıyla yaklaşmak, girişimcilerin davranışlarının ardında yatan düşünce süreçlerini anlamaya ve açıklamaya odaklanır. Araştırmacılar (örneğin Hayes ve Allinson, 1994; Kirton, 2003) bireyler arasındaki bilişsel tarz farklılıklarının algılama, öğrenme, problem çözme, karar verme, iletişim ve yaratıcılığı önemli ölçüde etkilediğini gözlemlemiştir (Cools ve Broeck, 2007:359). Bilişsel bakış açısı, bireysel özellikleri sosyal çevreden izole ederek incelemek yerine, bireylerin bilgiye ulaşma ve bu bilgiyi işleme şekillerine odaklanırken bireysel özelliklerin sosyal çevreyle etkileşimini de bir ölçüde dikkate aldığından girişimcilik olgusunun açıklanmasına büyük katkı sağlar.

İnsanların çevresel uyarıcıları nasıl algıladıklarını ve eylemlerine yön vermek amacıyla çevreden gelen bilgileri nasıl organize ettiklerini ve kullandıklarını açıklayan bilişsel bakış açısı (Sanchez vd.,2011: 435), bireylerin söyledikleri veya yaptıkları her şeyin motivasyon, algılar veya tutumlar gibi zihinsel süreçlerden etkilendiğini belirtir (Krueger, 2003;108-109). Bu zihinsel süreçler aracılığıyla insanlar bilgi toplamakta, bu bilgileri biriktirmekte ve daha sonra dönüştürerek karar vermek veya sorun çözmek gibi farklı görevleri yerine getirmek için kullanmaktadır. Kısacası bilişsel süreç, uyarıcı girdinin dönüştürüldüğü, indirgenildiği, ayrıntılandırıldığı ve kullanıldığı zihinsel süreçleri ifade eder (Neisser, 1967:4). Beşeri bilgi işleme sürecini ifade eden bu değişken son 20 yıldır genelde örgütsel davranış, özel olarak da yenilik ve girişimcilik alanlarında giderek daha fazla dikkat çekmektedir (Armstrong ve Hird, 2009:422).

Mitchell vd. (2002: 97) genel bilişsel süreç tanımını temel alarak girişimsel biliş; bireylerin fırsat değerlendirme, girişim başlatma ve büyüme konularında değerlendirme yapmak, yargıda bulunmak veya karar vermek için yararlandıkları bilgi yapıları olarak tanımlamıştır. Girişimsel biliş, bir

bireyin girişimcilik fırsatlarının keşfine ve bunlardan yararlanmaya imkân veren pazara ilişkin, teknolojik, sosyal, politik ve ekonomik değişimler hakkındaki bilgileri algılama ve yorumlamasıyla oluşur (Shane ve Venkataraman, 2000: 217-226). Bu bilgilerin algılanma ve yorumlanma süreciyle ilgili olarak araştırmacılar motivasyon ve niyet (örneğin Ajzen, 1991; Krueger, 2003), risk tercihi (örneğin Barbosa vd., 2007) ve düşünme tarzı (bilişsel tarz) (örneğin Sadler-Smith, 2004; Groves vd, 2011) gibi kavramları incelemektedir. Bu çalışmada girişimsel bilişin önemli bir yönünü oluşturan düşünme tarzı ve risk tercihi kavramları ele alınacak ve bu iki değişkenin girişimcilik davranışının ortaya çıkmasına öncülük eden girişimsel özyeterlilik ve girişimcilik niyeti ile bağlantısı incelenecektir.

2. TEORİK ÇERÇEVE

2.1. Düşünme Tarzı

İlgili literatür incelendiğinde düşünme tarzına ilişkin pek çok tanımlamanın yapıldığı görülür. Düşünme (düşünce) tarzı bir kişinin algılama, düşünme, öğrenme, problem çözme ve başkalarıyla ilişki kurma konularında benimsediği bireysel yol (Witkin vd., 1977:1-64), bireylerin bilgiyi işleme, organize etme ve gözlemlerine dayanarak yargılara veya sonuçlara ulaşma yolu (Hunt vd., 1989: 436-453), bir kişinin bilgiyi organize etme, temsil etme ve işlemede tercih ettiği alışılmış yaklaşım (Streufert ve Nogami, 1989: 43-93), bireylerin algılama, hatırlama ve problem çözmede benimsedikleri bireysel karakteristik stiller (Messick, 1984:59-74) olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlardan hareketle düşünme tarzı, insanların davranışlarına yön vermek, örneğin karar vermek veya problem çözmek için bilgi edinmede ve bu bilgiyi kullanmada tercih ettikleri nispeten kalıcı yöntemdir denebilir.

Düşünme tarzına ilişkin farklı sınıflamalar yapılmış olmakla beraber, analitik ve sezgisel düşünce ayrımının genel kabul gördüğü gözlenmektedir. Analitik düşünce bazen tümdengelimci, sınırlandırılmış, yakınsayan, biçimsel ve eleştirel terimleriyle adlandırılırken; sezgisel düşünce sentetik, tümevarımcı, sınırlandırılmamış, yaratıcı vb. terimlerle adlandırılmaktadır. Analitik düşünce tarzı dışsal bilgilerden yararlanarak sebeplerle sonuçlar arasında ilişki kurulmasına ve buna göre karar alınmasına dayanan mantıki, objektif (nesnel), ayrıntılı ve eleştirel düşünme sürecini ifade ederken; sezgisel düşünce bütüncül ve dışsal verilerden ziyade hislere dayanan, bilinçdışı süreçlerin etkili olduğu düşünme şeklini belirtir (Vance vd., 2007: 170; Allinson ve Hayes, 1996:122). Sezgi terimi genellikle doğrudan kontrol edilemeyen- ölçülebilir sonuçlar üreten, fakat çoğunlukla bu süreçlerle bağlantısı bulunan diğer kişilerin teşhisine açık olmayan- bilgi işleme faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Baron, 2007:178). Analitik ve sezgisel düşünce ayrımı esasında bireyin zihnindeki bilişsel genişlik veya sınırlılığı yansıtır (Cools ve Broeck, 2007:362). Ayrıca düşünme tarzı kişisel bir özellik olarak kabul edilse bile, genel gözlemler ve sistematik araştırmalar insanların her iki tarzı da kullandığını göstermektedir (Barbosa vd.,

2008:413-414). Analitik düşünce mantık ve akılcılığı (rasyonalite) temel alır. Bilişsel süreçlerinde bu düşünce tarzı baskın olan bireyler konuları sezgiler yerine çaba, mantık ve muhakeme ile analiz eden (Wenhong ve Liuying, 2010:166), gerçeklere ve verilere önem veren, görev odaklı, eğer açık ve rasyonel bir çözüm bulabilirlerse karmaşık problemlerle ilgilenmekten zevk alan kişilerdir (Sanchez vd., 2011: 435). Analitik düşünce tarzında eylemler yavaş, sıralı, zahmetli ve kasıtlı olarak kontrollüdür (Kahneman, 2003:1451; Barbosa vd., 2008:413-414). Sezgisel düşünme tarzında ise deneyim ve sezgiler büyük önem taşır ve bilginin kaynağını kişisel deneyimler oluşturur. Sezgisel düşününler kelimeler veya sayılar gibi mantıki kuralları ve sembolik kodları benimsemek yerine, nesnelere veya olayların açık temsillerini dikkate alır (Wenhong ve Liuying, 2010:166). Eylemler hızlı, otomatik, zahmetsiz, ilişkilendirici ve genellikle duygusaldır ve alışkanlıkla yönetildiklerinden bunları kontrol etmek veya şekillendirmek zordur (Kahneman, 2003:1451; Barbosa vd., 2008:413-414). Sezgisel düşünceyi benimseyen kişiler bütüncül ve kavramsal düşünmeyi temel alan, yaratıcı olmaya eğilimli, deney yapmaktan zevk alan, fırsatları ve zorlukları gören, kural ve prosedürlerden hoşlanmayan, aksine belirsizlikten ve özgürlükten hoşlanan bireylerdir (Sanchez vd., 2011: 435).

2.2. Risk Tercihi

Girişimcinin niteliklerini açıklamak amacıyla kullanılan ilk terimler arasında yer alan risk kavramı (örneğin Cantillon, 1755: 54) girişimciliğin önemli bir parçası kabul edilmektedir. Risk, belli bir davranışın veya davranış kümesinin ardından ortaya çıkabilen sonuçlarla ilgili belirsizlik derecesini ve potansiyel kayıpları ifade eder (Forlani ve Mullins, 2000:309; Petrakis, 2005:233). Girişimcilik faaliyetinin doğası itibarıyla bünyesinde barındırdığı finansal ve sosyal risklerle kariyer riski dikkate alındığında, pek çok tanımda niçin riske önemli ölçüde vurgu yapıldığını anlamak mümkündür. Burch'a göre (1986:34) "girişimcinin antitezi hiçbir zaman kaybetmeyen bir bireydir, çünkü bu kişi kendini hiçbir zaman riske atmaz" (Hyrsky ve Tuunanen, 1990: 241).

Bireylerin riske yönelik tutumlarını yansıtan iki temel kavram vardır: risk algısı ve risk tercihi (risk alma eğilimi). Risk algısı subjektif (öznel) bir kavram olup bireyin durumsal belirsizlik derecesinin ne ölçüde risk taşıdığına ilişkin değerlendirmesini, bu belirsizliğin ne ölçüde kontrol edilebilir olduğuna ilişkin düşüncesini ve bu tahminlerde ne ölçüde kendine güvendiğini ortaya koyar (Sitkin ve Pablo, 1992: 12). Risk tercihi ise bireyin karar verici pozisyonunda bulunması durumunda risk almaya veya riskten kaçınmaya yönelik halihazırdaki eğilimini ifade eden ve zaman içinde değişebilen bir özelliktir (Sitkin ve Pablo, 1992: 12; Sitkin ve Weingart, 1995:1575). Başka bir tanıma göre risk tercihi, önerilen bir durumun başarısızlıkla bağlantılı sonuçlarına bireyin kendisini maruz bırakmasından önce, durumun başarısıyla bağlantılı ödülleri alma ihtimaline ilişkin algısını temsil eder. Alternatif durum önerilen durumdan daha az ödül sunarken daha az şiddetli sonuçlar da doğurmaktadır (Brockhaus, 1980:513).

2.3. Girişimsel Özyetkinlik ve Girişimcilik Niyeti

Genel itibarıyla kişinin belirli bir işi yapma konusunda kendi yetkinliğine (yeterliliğine) dair inancını ve ilerde ortaya çıkması muhtemel durumlarla mücadele edebilmek için gereken faaliyetleri ne kadar iyi yapabileceğine ilişkin düşüncesini ortaya koyan öz-yetkinlik (Bandura, 1982:122), çeşitli ortamlarda değişmeyen evrensel bir kişilik özelliği olmayıp, durumdan duruma değişebilen, göreve özgü bir inançtır. Girişimsel öz-yetkinlik ise, bir bireyin girişimcilik rollerini ve görevlerini başarıyla yerine getirebileceğine, yani ne kadar başarılı bir girişimci olacağına ilişkin düşüncesini yansıtır (Chen vd., 1998:301). Girişimcilikle ilgili çalışmalarda girişimcinin kariyer tercihi, girişimcilik niyeti ve performansı gibi konularda girişimsel özyetkinliğin rolünün vurgulandığı gözlenmektedir (Markman ve Baron, 2003:288; Luthans ve Ibrayeva, 2006:99-103; Forbes, 2005:600-601; Lucas ve Cooper,2005:4-6; Markman vd.,2002:151-152;Kickul ve D’Intino,2005:43; De Noble vd.,1999; Jung vd.,2001:45-47; Chen vd.,1998:307-309). Girişimcilik niyeti ise kişinin diğer kariyer seçeneklerinden ziyade çevresindeki potansiyel fırsatları değerlendirmesini sağlayacak bir işletme kurma ve girişim başlatma düşüncesini yansıtır. Bir kişinin kendi girişimini başlatması planlı ve maksatlı bir davranış olarak kabul edilir.

2.4. Düşünme Tarzı ve Girişimcilik

Düşünme tarzı ile girişimcilik arasındaki ilişki incelendiğinde, bazı araştırmacıların girişimciliğe ilişkin faaliyetlerde sezgisel düşünceyi analitik düşünceden daha önemli buldukları gözlenmektedir. Örneğin Carland vd. (1996:16) girişimcilerin davranış örüntülerinin temelinde sezginin yattığını ve güçlü sezgilere sahip girişimcilerin vizyonu yenilikçi faaliyetlere dönüştürdüğünü belirtmiştir. Ayrıca sezgisel bireyler iş ortamında topluma uymayan, karar verirken hızlı davranan ve açık uçlu bir yaklaşım benimseyen, tesadüfi keşif yöntemlerinden yararlanan ve bütüncül bir yaklaşım gerektiren sorunlar üzerinde çalışmaya eğilimli kişilerdir (Lynch, 1986-aktaran Armstrong ve Hird, 2009:422). Dolayısıyla tüm bu özellikler onları girişimci faaliyetlerde bulunmaya yöneltecektir. Kişilik özelliklerinin girişimcilikle ilişkisini inceleyen bir çalışmada girişimcilerin yöneticilerden ve küçük işletme sahiplerinden anlamlı düzeyde fazla sezgisel düşündüğü bulunmuştur. Bu bulgu girişimcilerin orijinallik, özerklik ve karmaşıklık tercihlerine işaret etmektedir (Carland ve Carland, 1992: 63). Barbosa ve Kickul (2007) sezgisel düşünen ve risk arayışında olan kişilerin, analitik düşünen ve riskten kaçınan kişilere göre girişimsel davranışı daha yapılabilir ve arzulanır bulmaya eğilimli olduğunu göstermiştir (Barbosa vd., 2008:416). Hmieleski ve Corbett (2006) doğaçlama eğiliminin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalarında, çalışmanın temel amaçları arasında yer almasa da düşünme tarzının diğer bilişsel değişkenlerle birlikte girişimcilik niyetini açıklayan önemli bir değişken olduğunu göstermiştir (Hmieleski ve Corbett, 2006:57). Girişimcilik eğitimi gören öğrencilerden oluşan ve 3 ülkeyi kapsayan bir örneklem üzerinde düşünme tarzı ile girişimcilik niyetinin ilişkisini inceleyen başka bir çalışmadan elde edilen

sonuçlar, analitik ve sezgisel düşünen bireylerin girişimcilik niyetlerinin şekillenme sürecinin de farklı olduğunu ortaya koymuştur. Basit kuralları temel alarak sezgisel düşünen bireylerin girişimcilik niyetinin, buldukları ülkenin spesifik şartlarından daha az etkilendiği gözlenmiştir (Krueger ve Kickul, 2006:15).

Bazı alışmalar (örneğin, Allinson vd., 2000) girişimcilerin yöneticilerden daha sezgisel düşündüğünü gösterirken, bazı çalışmalar da toplumdaki diğer bireylerden daha fazla sezgisel düşündüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca girişimci bireyler arasında bir karşılaştırma yapıldığında, sezgisel düşünenlerin girişimcilik dürtüsünün diğerlerinden yüksek olduğu görülmüştür (Armstrong ve Hird, 2009:424). Benzer şekilde, risk alma eğilimiyle sezgisel düşünme tarzının olumlu, analitik düşüncenin ise olumsuz ilişkili olduğu bulunmuştur (Wenhong ve Liuying, 2010:171). Girişimcilik sürecinin özellikle başlangıcında, yeni girişim fırsatlarının tanımlanmasında ve değerli fırsatların değersizlerden ayırt edilmesinde sezgisel düşüncenin rolünün önemle vurgulandığı gözlenmektedir (Groves vd., 2011:439; Allinson vd., 2000:34). Ayrıca girişimcilerin yeni fikirler geliştirmesinde geçmiş trendleri dikkate alma imkanının çok kısıtlı olduğu, çevresel şartlarla doğrudan ilgili bilginin oldukça yetersiz olduğu zorlayıcı şartlar altında karar vermek durumunda buldukları belirtilmiştir (Busenitz ve Lau, 1996:28). Bu görüşlerden hareketle aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir:

H₁: Sezgisel düşünme tarzına sahip bireylerin girişimcilik niyeti analitik düşünme tarzına sahip bireylerden daha yüksektir.

Sezgisel düşünen öğrencilerin girişimcilik sürecinin başlangıcıyla ilgili görevleri yerine getirmeye ilişkin özyetkinlik düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Analitik düşünen öğrencilerin ise girişimcilik sürecinin daha ileriki aşamalarına ilişkin (planlama, kaynakları sıralamak ve uygulama gibi) özyetkinlik düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Kickul vd., 2009:448). Dolayısıyla aşağıdaki hipotez öne sürülmüştür:

H₂: Sezgisel düşünme tarzına sahip bireylerin girişimsel özyetkinlik düzeyi, analitik düşünme tarzına sahip olanlardan farklıdır.

2.5. Risk Tercih ve Girişimcilik

Girişimcilik sürecinde risk tercihinin etkisini araştıran çalışmalar birbiriyle oldukça çelişen sonuçlar ortaya koymuştur. Bazı çalışmalarda risk tercihi açısından girişimcilerin toplumun genelinden (Brockhaus ve Nord, 1979; Brockhaus, 1980; Bowen & Hisrich, 1986; Unni, 1990) veya yöneticilerden (Brockhaus 1980; Brockhaus ve Nord 1979; Litzinger, 1965; Masters ve Meier, 1988) anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulunmuştur (Stewart, 1998:194; Hyrsky ve Tuunanen, 1990:241). Bu bulgu, girişimcilerin yalnızca uzman oldukları alanda risk almaya eğilimli olduğu ve farklı sonuçların oluşma ihtimalini hesaplarken az bilgiye sahip oldukları alanda riskten kaçındığı şeklinde açıklanabilir (Hyrsky ve Tuunanen, 1990:241). Bazı çalışmalarda ise girişimcilerin risk tercihinin toplumun genelinden (Broehl, 1978; Liles, 1974) ve yöneticilerden (Carland vd., 1995; Hull vd., 1980) yüksek olduğu, ayrıca işletmenin kurucularının, kuruluş

sürecinde yer almayan işletme sahiplerinden daha fazla risk aldıkları gözlenmiştir (Begley 1995; Begley ve Boyd 1987; Hull vd., 1980-aktaran Stewart vd., 1998:194). Douglas ve Shepherd yaptıkları çalışmada riske yönelik tutumları olumlu olan bireylerin girişimci olma niyetinin daha yüksek olduğunu göstermiştir. Başka bir ifadeyle, kişinin riske toleransı arttıkça girişimcilik niyeti de güçlenmektedir (Douglas ve Shepherd, 2002:88). Yukarıda açıklanan çeşitli bulgular risk alma eğilimi ile girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinliğin genelde ilişkilendirildiğini, ancak bu değişkenler arasındaki ilişkinin net olarak ortaya konmadığını göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle aşağıdaki hipotezler öne sürülmüştür:

H₃: Yüksek risk tercihi olan bireylerin girişimcilik niyeti düşük risk tercihi olanlardan daha fazladır.

H₄:Yüksek risk tercihi olan bireylerin girişimsel öz yetkinlik düzeyi düşük risk tercihine sahip bireylerden daha fazladır.

3. UYGULAMA

3.1. Anakütle ve Örneklem

Düşünme tarzı ve risk tercihinin girişimsel öz yetkinlik ve girişimcilik niyeti ile ilişkisini inceleyen bu araştırmanın ana kütlelerini Atatürk Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü'nde hâlihazırda öğrenim gören 567 öğrenci oluşturmaktadır. Bu ana kütlede % 95 güven düzeyinde % 5 hata payıyla ve basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 229 öğrenci örneklemini oluşturmaktadır (<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>). Yüz yüze anket uygulaması yoluyla örneklemden veri toplanmış olup 21 adet anket formu eksik ve hatalı cevapların fazlalığı sebebiyle araştırma dışında tutulmuştur. Dolayısıyla analizlere dahil edilen anket formu sayısı 208'dir.

3.2. Ölçüm Aracı

Düşünme tarzını ölçmek için Allinson ve Hayes (1996) tarafından geliştirilen Bilişsel Tarz İndeksi'nden (Cognitive Style Index) yararlanılmıştır. Bugüne kadar çok sayıda araştırmada kullanılarak geçerliliğini ve güvenilirliğini kanıtlayan bu ölçek, ölçeği geliştiren araştırmacılarından talep edilmiş olup onların izniyle kullanılmıştır. Cevaplayıcıların 3 ifadeye katılma düzeylerini evet, hayır ve belirsiz şeklindeki 3 seçenekten biriyle belirtmeleri istenmiş olup her ifadenin içeriğine göre puanlama yapılmıştır. Puanlama sonunda cevaplayıcılar analitik düşünenler ve sezgisel düşünenler şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Girişimsel öz yetkinlik algısı 10 madde ile (Cox vd., 2002:229-245; Kickul vd., 2009:450), girişimcilik niyeti ise 4 madde ile (Kickul ve D'Intino, 2005:41) ölçülmüştür. Söz konusu her iki ölçek 5'li Likert tipi ölçeklerdir. Risk tercihinin ölçmek için de girişimcilikle ilgili boyamsal bir araştırma olan PSED (The Panel Study of Entrepreneurial Dynamics) içinde yer alan bir soru sorulmuştur (Barbosa vd., 2007: 92). Soru şudur: 'Bir işletmenin tek

sahibi olduğunuzu düşününüz. Aşağıdaki durumlardan hangisini tercih edersiniz?

a) İyi bir geçim standardı sunan, ancak çok az başarısızlık riski olan ve sizi çok zengin yapma ihtimali çok düşük olan bir işletme

b) Sizi çok zengin yapma ihtimali daha yüksek olan, ama iflas etme ihtimalinizin de daha yüksek olduğu bir işletme

İlk seçeneği tercih edenler risk tercihi düşük, ikinci seçeneği tercih edenler ise risk tercihi yüksek kişilerdir.

3.3. Araştırmanın Bulguları

3.3.1. Demografik Bulgular

Örneklemdaki 208 öğrencinin cinsiyet dağılımına bakıldığında, 114 kız 94 erkek öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin anne ve babalarının girişimci olma durumu incelendiğinde, babası işyeri sahibi olan 41 öğrencinin olduğu (% 19,7), buna karşılık annesi işyeri sahibi olan yalnızca 5 öğrencinin bulunduğu (% 2,4) gözlenmiştir. Dolayısıyla örneklemdaki öğrencilerin büyük kısmının annesi ve/veya babası girişimci değildir.

3.3.2. Değişkenlere İlişkin Bulgular

10 maddeyle ölçülen girişimsel özyeterlilik değişkeninin alt boyutlarını belirlemek amacıyla varimax rotasyonlu faktör analizi uygulanmış olup toplam varyansın % 61,78'ini açıklayan tek bir faktör elde edilmiştir. Araştırma verilerine açıklayıcı faktör analizi uygulayabilme koşulunu gösteren KMO örneklem yeterlik ölçütü (0,895) ve araştırma verilerinden anlamlı faktörler çıkabileceğini gösteren küresellik derecesi (Barlett's Test of Sphericity 1568,87; $p < ,000$) yeterli düzeydedir. Faktörün cronbach alpha değeri 0,92 olup yüksek güvenilirliği yansıtmaktadır. Faktör analizinin sonuçları Tablo 1'de özetlenmiştir:

Tablo 1: Girişimsel Öz yetkinliğe İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Girişimsel öz yetkinlik	Faktör yükü	Özdeğer	Açıklanan varyans	Cronbach alfa
		6,178	61,77	0,92
Küçük işletmeyi yönetebilmek	0,862			
Başarılı bir işletme haline getirebilmek	0,860			
Yeni bir iş/işletme planlamak	0,850			
Başkalarını yeni işletmede çalışmaları konusunda ikna etmek	0,837			
Başkalarını işletmene para yatırmaları konusunda ikna etmek	0,822			
Yeni bir işletme için pazar fırsatlarını tanımlayabilmek	0,817			
İşletme için benzersiz bir fikir geliştirebilmek	0,799			
Bir bankayı işletme kurmak için sana borç vermesi konusunda ikna etmek	0,740			
Formal bir iş planı hazırlayabilmek	0,727			
İşletme kurmak için para temin etmek	0,461			

Tablo 2’de girişimcilikle ilgili değişkenlere ait betimleyici istatistikler ve değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 2: Değişkenlere İlişkin Betimleyici İstatistikler ve Korelasyon Katsayıları

Değişken	n	Ort.	St. sapma	1	2
<i>1. Girişimsel özyetkinlik</i>	208	3,54	0,91	1	
<i>2. Girişimcilik niyeti</i>	207	3,53	1,04	0,622*	1

* $p < 0,01$

Tablo 2’ye bakıldığında, girişimcilik niyeti ile girişimsel özyetkinlik arasında oldukça güçlü, olumlu ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülür ($r=0,622$, $p < 0,01$). Tablo 3’te bilişsel değişken gruplarına ilişkin temel istatistikler verilmiştir.

Tablo 3: Bilişsel Değişken Gruplarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Bilişsel Değişken		Girişimsel özyetkinlik		Girişimcilik niyeti	
		Ort.	St. Sapma	Ort.	St. Sapma
Düşünme tarzı	Analitik (n=183)	3,58	0,95	3,48	1,03
	Sezgisel (n=25)	3,72	1,07	3,86	1,07
Risk tercihi	Düşük (n=110)	3,74	0,79	3,52	0,91
	Yüksek (n=73)	3,54	1,11	3,59	1,22
Düşünme tarzı- risk tercihi	Analitik-yüksek (n=59)	3,46	1,12	3,46	1,21
	Analitik-düşük (n=102)	3,72	0,78	3,50	0,91
	Sezgisel-yüksek (n=14)	3,92	1,00	4,12	1,13
	Sezgisel-düşük (n=8)	3,90	1,01	3,78	0,88

Tablo 3'ten izlenebileceği gibi, örnekleme analitik düşününlerin sayısı sezgisel düşününlere oranla çok fazla olduğu için elde edilen verileri bu haliyle karşılaştırmak hatalı sonuçlar verecektir. İlgili hipotezleri test etmek için gruplar arasında karşılaştırma yapılırken gerek duyulduğunda eşit sayıda gözlem birimi içeren gruplar oluşturulmuştur¹. Grupların girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlik ortalamalarının farklı olup olmadığını belirten bağımsız örnekler t testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4: Bilişsel Değişken Gruplarına İlişkin Karşılaştırma Sonuçları

Bilişsel Değişken		Girişimsel özyetkinlik			Girişimcilik niyeti		
		Ort.	St. Sapma	p*	Ort.	St. Sapma	p*
Düşünme tarzı	Analitik (n=25)	3,81	1,00	.77	3,71	.97	.30
	Sezgisel (n=25)	3,72	1,06		3,86	1,07	
Risk tercihi	Düşük (n=110)	3,66	.77	.13	3,52	.91	.34
	Yüksek (n=73)	3,50	1,04		3,59	1,22	

*Önem düzeyini belirten bu değer ilgili hipoteze uygun olarak tek kuyruk veya çift kuyruk test sonucunu vermektedir.

Tablo 4'ten de izlenebileceği gibi, sezgisel düşününlerin analitik düşününlerden daha yüksek girişimcilik niyeti taşıdığı öne süren H_1 hipoteziyle ilgili test sonucu, iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığını

¹ Nispeten eşit büyüklükteki gruplar arasında karşılaştırma yapabilmek için SPSS programının özelliklerinden yararlanılmış ve daha az gözlem birimi içeren grubun büyüklüğü temel alınarak, diğer gruptan küçük grubun gözlem birimi sayısı kadar birim seçilmiştir. Düşünme tarzının girişimsel değişkenlerle ilişkisi test edilirken, analitik düşünün bireyler arasında 25 kişi tesadüfi olarak seçilmiştir. Risk tercihi açısından iki grup arasında önemli bir büyüklük farkı olmadığından, mevcut büyüklüklerle karşılaştırma yapılmıştır.

göstermektedir ($p=0,30$). Ayrıca sezgisel düşünenlerin girişimsel özyetkinlik düzeyinin analitik düşünenlerden farklı olduğunu öne süren H_2 hipotezinin de doğrulanmadığı gözlenmiştir ($p=0,77$). Dolayısıyla analitik bireylerle sezgisel bireyler arasında girişimci olma niyeti ve başarılı bir girişimci olmaya duyulan inanç açısından anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Farklı risk tercihinin sahip bireyler arasında karşılaştırma yapıldığında, yine iki grup arasında girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlik açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p değerleri sırasıyla 0,34 ve 0,13). Bu sebeple H_3 ve H_4 hipotezleri de reddedilmiştir.

4. SONUÇ

Bu araştırma düşünme tarzı ve risk tercihinin girişimcilik sürecinin başlamasına öncülük eden iki bireysel faktörle, girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlikle ilişkisini irdelemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda analitik ve sezgisel düşünce ayrımını esas alan ve bireyleri bu iki gruptan birine yerleştiren bir ölçek olan Bilişsel Tarz İndeksi kullanılmış olup örneklemin yalnızca %12'sinin (25 kişi) sezgisel düşündüğü gözlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin iktisat programında öğrenim gördüğü göz önünde bulundurulursa, niçin büyük oranda analitik düşünceyi benimsediklerini anlamak kolaylaşacaktır.

Sezgisel düşünen bireylerin sayısının az olması bir kısıt oluşturmakla birlikte, yapılan analizler sonucunda her iki grup arasında girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlik açısından anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu bulgu girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinliğin düşünme tarzı ile ilişkili olmadığını göstermekte olup, sezgisel düşüncenin bireyleri girişimci olmaya daha fazla yönelttiğine ilişkin görüş bu çalışmada doğrulanmamıştır. Bu sonuç yorumlanırken düşünme tarzının girişimciliğin başlangıcındaki rolünü açıklayan farklı bakış açılarına dikkate almak gerekir. Zira son zamanlarda girişimcilik ve yenilik yapma sürecinde sezgisel düşünceden ziyade içinde bulunulan durumun gerektirdiği şekilde, bu iki tarzın birinden diğerine kolayca geçebilmeyi ifade eden 'analitik ve sezgisel düşünceyi dengeli şekilde kullanabilme' yeteneğinin giderek daha fazla vurgulandığı görülmektedir (bakınız Vance vd.,2007:238; Groves vd., 2011:444; Ettlle vd., 2011:2). Bu bakış açısı girişimcilik sürecinin başlangıcında sezgisel düşüncenin yeni fikirler geliştirme konusunda önemli rol oynadığını kabul etmekle beraber, sürecin devamında bu fikirleri hayata geçirmek için gereken beşeri, finansal vb. kaynakları temin etme ve bunlardan yararlanma noktasında analitik düşüncenin sezgisel düşünceden daha önemli olduğunu öne sürmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgular da analitik ve sezgisel düşünce ayrımı yerine, bu iki düşünce tarzından dengeli şekilde yararlanabilme yeteneğinin söz konusu iki girişimsel değişkenle ilişkilendirilmesinin yararlı olacağına işaret etmektedir.

Bunun dışında, girişimsel özyetkinliğin yeni fırsatları araştırma ve tanımlama, planlama, kaynak temini, yatırımcılarla ilişkileri sürdürme gibi çeşitli konularda beceri sahibi olmayı gerektiren çok boyutlu bir kavram

olarak ele alınması, düşünce tarzıyla girişimsel özyetkinlik arasındaki bağlantının daha iyi açıklanmasına katkıda bulunabilir. Zira bu şekilde çok boyutlu kavramsallaştırmayı temel alan çalışmalarda, düşünce tarzıyla girişimsel özyetkinliğin çeşitli boyutları arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir (örneğin Barbosa vd., 2007:86; Kickul vd., 2009:439).

Risk tercihinin girişimcilik niyeti ve girişimsel özyetkinlikle ilişkili olmadığını belirten bulgular, beklentilerin aksine yüksek riski tercih edenlerin girişimcilik niyetinin ve girişimsel özyetkinlik düzeyinin diğerlerinden daha fazla olmadığını göstermiştir. Bu bulgu girişimcilerin toplumun genelinden veya yöneticilerden daha yüksek risk tercihinin olmadığını gösteren bazı çalışmaların bulgularıyla örtüşmekte olup, üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen başka bir çalışmada da benzer şekilde yüksek risk alma eğilimi olan öğrencilerin girişimcilik niyetinin düşük risk eğilimi olanlardan daha fazla olmadığı gözlenmiştir (Şeşen ve Basım, 2012:26). Dolayısıyla risk almaya istekli öğrencilerin diğerlerine göre daha fazla girişimcilik niyeti taşıdıkları veya başarılı bir girişimci olacaklarına daha fazla inandıkları söylenemez. Bu bağlamda örneklemdaki öğrencilerin girişimci olma niyeti taşımasında ve kendilerini bu konuda yetkin bulmasında risk tercihi dışında başka beşeri, sosyal ve çevresel değişkenlerin etkili olduğu düşünülebilir. Ancak bu bulgu risk tercihinin girişimcilik açısından önemli olmadığını da göstermez, çünkü bazı çalışmalarda (Brockhaus, 1987; McCarthy, 2000) görüldüğü gibi, farklı girişimci tiplerinin bulunduğunu ve bireylerin risk tercihinin zaman içerisinde değişebildiğini göz önünde bulundurmak gerekir.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE ÖNERİLER

Her çalışmanın olduğu gibi bu çalışmanın da bazı sınırlılıkları mevcuttur. Öncelikle örneklem gerçek girişimcilerden değil öğrencilerden oluşmaktadır; ancak çalışmada ele alınan değişkenlerin niteliği ve girişimcilik niyetinin mutlaka davranışa dönüşmediği göz önünde bulundurulduğunda, böyle bir örnekleme çalışmanın önemli bir sakıncasının olmadığı söylenebilir. İkinci olarak, bazı değişken gruplarında az sayıda gözlem birimi bulunması elde edilen sonucun genellenebilirliği açısından bir sınırlılık oluşturmaktadır. Ayrıca kesitsel bir araştırma yapıldığından, nedensel çıkarımlar yapmak uygun değildir. Gelecekteki çalışmalarda gerçek girişimcilerden oluşan bir örneklem üzerinde farklı ölçüm araçlarından yararlanılması ve girişimsel özyetkinliğin çok boyutlu olarak incelenmesi, söz konusu değişkenler arasındaki ilişkinin aydınlatılması açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

1. Allinson, C. W. ve J. Hayes (2000), “The Cognitive Style Index: A measure of intuition analysis for organizational research”, *Journal of Management Studies*, Vol. 33 No. 1, 119-135.
2. Allinson, C., E. Chell ve J. Hayes (2000), “Intuition and Entrepreneurial Behaviour”, *European Journal of Work and Organizational Psychology*, Vol. 9 No.1, 31-43.
3. Armstrong, S. ve A. Hird (2009), “Cognitive Style and Entrepreneurial Drive of New and Mature Business Owner-Managers”, *Journal of Business Psychology*, Vol. 24, 419-430.
4. Bandura, A. (1982), “Self-Efficacy Mechanism in Human Agency”, *American Psychologist*, Vol. 37, No. 2, 122-147.
5. Barbosa, S. ve J. Kickul (2007), “Differing Pathways to Intentionality: The Role of Cognitive Style and Risk Propensity”, 4th AGSE International Entrepreneurship Research Exchange Conference, Queensland, Australia.
6. Barbosa, S., M. Gerhardt ve J. Kickul (2007), “The role of cognitive style and risk preference on entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intentions”, *Journal of Leadership and Organizational Studies*, Vol. 13 No. 4, 86- 104.
7. Barbosa, S., J. Kickul ve B. Smith (2008), “The road less intended: integrating entrepreneurial cognition and risk in entrepreneurship education”, *Journal of Enterprising Culture*, Vol. 16 No.4, 411-439.
8. Baron, R. (2007), “Behavioural and cognitive factors in entrepreneurship: entrepreneurs as the active element in new venture creation”, *Strategic Entrepreneurship Journal*, Vol. 1, 167-182.
9. Baron, R. (1998), “Cognitive mechanisms in entrepreneurship: why and when entrepreneurs think differently than other people”, *Journal of Business Venturing*, Vol.12, 275-294.
10. Begley, T. (1995), “Using founder status, age of firm, and company growth rate as the basis for distinguishing entrepreneurs from managers of smaller businesses”, *Journal of Business Venturing*, Vol. 10, 249-263.
11. Begley, T. ve D. Boyd (1987), “Psychological characteristics associated with performance in entrepreneurial firms and smaller businesses”, *Journal of Business Venturing*, Vol. 2, 79-93.
12. Bowen, D. ve R. Hisrich (1986), “The Female Entrepreneur: A Career Development Perspective” *Academy of Management Review*, Vol. 11 No. 2, 393-407.
13. Brockhaus, R. (1987), “Entrepreneurial Folklore”, *Journal of Small Business Management*, Vol. 25, 1-6.

14. Brockhaus, R. (1980), "Risk Taking Propensity of Entrepreneurs", *The Academy of Management Journal*, Vol. 23 No.3, 509-520.
15. Brockhaus, R. ve W. Nord (1979), "An exploration of factors affecting the entrepreneurial decision: personal characteristics vs. environmental conditions", *Proceedings of the Academy of Management*, 364-368.
16. Broehl, W.G. (1978), *The Village Entrepreneurs*, Harvard University Press, Cambridge.
17. Burch, J. (1986), *Entrepreneurship*, John Wiley, New York.
18. Busenitz, L. ve C. Lau (1996), "A cross-cultural model of new venture creation", *Entrepreneurship Theory and Practice*, Vol. 20 No. 4, 25-38.
19. Cantillon, R. (1931), *Essai sur la nature de commerce en general*, Edt: Henry Higgs, Macmillan Pub., London, (1. baskı 1755).
20. Carland, J. C. ve J. W. Carland (1992), "Managers, small business owners and entrepreneurs: The cognitive dimension", *Journal of Business and Entrepreneurship*, Vol. 4 No. 2, 55-66.
21. Carland, J.W. III, J. W. Jr Carland, J. A. Carland ve J. W. Pearce (1995), "Risk-taking propensity among entrepreneurs, small business owners, and managers", *Journal of Business and Entrepreneurship*, Vol. 7 No. 1, 15-23.
22. Chen, C., P. Greene ve A. Crick (1998), "Does Entrepreneurial Self-Efficacy Distinguish Entrepreneurs from Managers?", *Journal of Business Venturing*, Vol. 13, 295-316.
23. Cox, L., S. Mueller ve S. Moss (2002), "The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial self-efficacy", *International Journal of Entrepreneurship Education*, Vol. 1 No. 2, 229-245.
24. Creative Research Systems, <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>, 30.12.2012.
25. De Noble, A. F., D. Jung ve S. Ehrlich (1999), "Entrepreneurial Self-Efficacy: The Development of a Measure and Its Relationship to Entrepreneurial Action", *Frontiers of Entrepreneurship Research*.
26. Douglas, E. ve D. Shepherd (2002), "Self-employment as a Career Choice: Attitudes, Entrepreneurial Intentions, and Utility Maximization", *Entrepreneurial Theory and Practice*, Vol. 26 No. 3, 81-90.
27. Ettlíe, J., K. Groves ve C. Vance (2011), "The Role of Thinking Style and Innovative Intentions for Optimal Creativity and Innovation in Organizations", 44th Hawaii International Conference on System Sciences, Hawaii.
28. Forbes D. P., (2005), "The Effects of Strategic Decision Making on Entrepreneurial Self-Efficacy", *Entrepreneurship Theory and Practice*, September: 599-626.

29. Gartner, W. B. (1989), "Who is an entrepreneur? is the wrong question", *Entrepreneurship: Theory and Practice*, Summer: 47-67.
30. Groves, K., C. Vance, D. Choi (2011), "Examining entrepreneurial cognition: an occupational analysis of balanced linear and nonlinear thinking and entrepreneurship success", *Journal of Small Business Management*, Vol. 49 No. 3, 438-466.
31. Hayes, J. ve C. Allinson (1994), "Cognitive style and its relevance for management practice", *British Journal of Management*, Vol. 5, 53-71.
32. Hull, D., J. Bosley ve G. Udell, (1980), "Reviewing the heffalump: Identifying potential entrepreneurs by personality characteristics", *Journal of Small Business Management*, Vol. 18 No. 1, 11-18.
33. Hunt, R. G., F. J. Krzystofiak, J. R. Meindl ve A. M. Yousry, (1989), "Cognitive style and decision making", *Organizational Behaviour and Human Decision Processes*, Vol. 44, 436-453.
34. Hyrsky, K. ve M. Tuunanen, (1990), "Innovativeness and Risk-taking Propensity: A Cross-Cultural Study of Finnish and U.S. Entrepreneurs and Small Business Owners", *Liiketaloudellinen Aikakauskirja*, Vol. 48, 238-256.
35. Jung, D. I., S. Ehrlich, A. De Noble, K. Baik (2001), "Entrepreneurial self-efficacy and its Relationship to Entrepreneurial Action: A comparative Study between the US and Korea", *Management International*, Vol. 6 No. 1, 41-53.
36. Kickul, J. ve R. D'Intino (2005) "Measure for measure: modeling Entrepreneurial Self-Efficacy onto instrumental tasks within the new venture creation process," *New England Journal of Entrepreneurship*, Vol. 8 No. 2, 9-47.
37. Kickul, J., L. K. Gundry, S. D. Barbosa ve L. Whitcanack (2009), "Intuition Versus Analysis? Testing Differential Models of Cognitive Style on Entrepreneurial Self-Efficacy and the New Venture Creation Process", *Entrepreneurship Theory and Practice*, March: 439-453.
38. Krueger, N. F. (2003), "The cognitive psychology of entrepreneurship" Acs ve Audretsch (eds.) *Handbook of Entrepreneurship Research: An interdisciplinary survey and introduction*, New York, Springer.
39. Krueger, N. ve J. Kickul (2006) "So you thought the intentions model was simple: cognitive style and the specification of entrepreneurial intentions models" US Association for Small Business and Entrepreneurship Conference, Tuscon.
40. Liles, P.R. (1974) *New Business Ventures and the Entrepreneur*, Irwin, Homewood: IL.
41. Litzinger, W. (1965), "The motel entrepreneur and the motel manager", *Academy of Management Journal*, Vol. 8, 268-281.

42. Lucas, W. ve S. Cooper (2005) “Measuring Entrepreneurial Self-Efficacy”, EDGE conference bridging the Gap: Entrepreneurship in Theory and Practice, Singapore.
43. Luthans, F. ve E. Ibrayeva (2006), “Entrepreneurial self-efficacy in Central Asian transition economies: quantitative and qualitative analyses”, *Journal of International Business Studies*, Vol. 37, 92–110.
44. Markman, G. D. ve R. Baron (2003), “Person–entrepreneurship fit: why some people are more successful as entrepreneurs than others”, *Human Resource Management Review*, Vol. 13, 281–301.
45. Markman, G., D. Balkin ve R. Baron (2002), “Inventors and New Venture Formation: the Effects of General Self-Efficacy and Regretful Thinking”, *Entrepreneurship Theory and Practice*, Winter: 149-165.
46. Masters, R. ve R. Meier (1988), “Sex differences and risk-taking propensity of entrepreneurs”, *Journal of Small Business Management*, Vol. 26, No. 1, 31–35.
47. McCarthy, B. (2000), “The cult of risk taking and social learning: a study of Irish entrepreneurs” *Management Decision*, Vol. 38, No. 8, 563–575.
48. Messick, S. (1984), “The nature of cognitive styles: problems and promises in educational practice”, *Educational Psychologist*, Vol. 19, 59-74.
49. Mitchell, K., L. Busenitz, T. Lant, P. McDougall, E. Morse ve J. Smith (2002), “Toward a Theory of Entrepreneurial Cognition: Rethinking the People Side of Entrepreneurship Research”, *Entrepreneurship Theory and Practice*, Winter: 93-104.
50. Neisser, U. (1986) “Cognition and reality: principles and implications of cognitive psychology”, Freeman, San Francisco: CA.
51. Petrakis, P. E. (2005) “Risk Perception, Risk Propensity and Entrepreneurial Behaviour: The Greek Case”, *The Journal of American Academy of Business*, Vol. 7 No. 1, 233-242.
52. Sánchez, J., T. Carballo ve A. Gutiérrez (2011), “The entrepreneur from a cognitive approach”, *Psicothema*, Vol. 23 No. 3, 433-438.
53. Şeşen, H. ve N. Basım (2012) Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış*, Cilt 12, 21-28.
54. Shane, S. ve S. Venkataraman (2000), “The promise of entrepreneurship as a field of research”, *The Academy of Management Review*, Vol. 25 No. 1, 217–226.

55. Sitkin, S. B. ve A. L. Pablo (1992), “Reconceptualising the determinants of risk behaviour”, *Academy of Management Review*, Vol. 17 No. 1, 9-38.
56. Sitkin, S. B. ve L. R. Weingart (1995), “Determinants of risky decision-making behaviour: a test of the mediating role of risk perceptions and propensity”, *Academy of Management Journal*, Vol. 38 No. 6, 1573-1592.
57. Stewart, W., W. Watson, J. Carland, ve J. Carland (1998), “A proclivity for entrepreneurship: a comparison of entrepreneurs, small business owners, and corporate managers”, *Journal of Business Venturing*, Vol. 14, 189–214.
58. Streufert, S. ve G. Y. Nogami (1989) “Cognitive style and complexity: Implications for I/O psychology”, Edt: Cary Cooper ve Ivan Robinson, *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, John Wiley, Chichester: UK.
59. Unni, V. K. (1990), “Perceptions of Risk among Entrepreneurs and Nonentrepreneurs in India and France: An Empirical Study”, *International Journal of Management*, Vol. 7 No. 3, 270–279.
60. Vance, C., K. Groves, Y. Paik, H. Kindler (2007), “Understanding and Measuring Linear/Nonlinear Thinking Style for Enhanced Management Education and Professional Practice”, *Academy of Managerial Learning and Education*, Vol. 6 No. 2, 167–185.
61. Wenhong, Z. ve F. Liuying (2010), “The impact of entrepreneurial thinking system on risk-taking propensity and entrepreneurial behaviour”, *Journal of Chinese Entrepreneurship*, Vol. 2 No. 2, 165-174.
62. Witkin, H. A., C. A. Moore, D. R. Goodenough ve P. W. Cox (1977), “Field-dependent and field-independent cognitive styles and their educational implications”, *Review of Educational Research*, Vol. 47, 1–64.